

Net Hurbil

Pel Ito Zubiria

Nigeriako oihan eta soroetan datzate 50 'Exxon Valdez'

Ez inork eta ez ezerk geldiaraziko du Shell konpainiak Niger ibaiaren deltan berrogeita hamar urtez egin duen petrolio isurketa. Milioi eta erdi tonaz goiti dagoeneko. AEBek handik etxeratzen dute behar duten petrolioaren zati handi bat. Mexikoko Golkokoan Deepwater Horizonek eragin kutsadurak bazterrak inarrosi ditu, Nigeriakoak ez.

NIGERIAKO HILTZORIAK TXIKI uzten du Mexikoko Golkoko marea beltza, baina hura ahaztuta daukate Europak eta AEBek". Lerro buru hori eman dio Joh Vidal erredaktore buruak *The Guardian* egunkari ingelesean agertu artikuluari. Duela bi urte beste NET HURBIL batean (*Nigeriako deltan sutan daude Shell-ekin*) orratu zen Shell konpainiaren aurka Niger ibai ondoko erriberetako jendeek egingako borroka, auzitegietakoa barne. Antza denez, deus gutxi kanbiatu da geroztik, John Vidalek Nigeriara egingako bidaiaren kontakizunetik kalkulatu dezakegunez.

Vidal ingurumen arloko erredaktore burua da *The Guardian*en, eta kazetari aditua. 1997an plazaratu zuen *McLibel: Burger Culture on Trial* liburua, zeinetan kontaktzen duen Greenpeace erakundeko bi kidek MacDonalds multinazionalarekin izandako epaiketa luzea, Britainia Handian izan denik luzeena, salatu zutelako nola usatzen dituen hamburger marka horrek gezurrak eta edozein maltzurkeria konpainiaren estrategia kritikatzeko dutenen kontra.

Nigerian azken berrogeitamar urteotan 1,5 milioi tona petrolio isuri dela idatzi du Vidalek, World Wide Fund erakunde ingelesak eta Amnesty Internationalek emandako zifretan oinarriturik. "Hau da,

Alaskan Exxon Valdez petrolion-tziak isuri zuena halako 50".

Irakurleak pentsa lezake John Vidal esajeratzen ari dela. Kazetari honek zalantza bera eduki zuen eta petrolio isuri nagusien *ranking*aren bila hasi. Zorionez gure aurretik lan hori zehaztasunez burutua du *Reference, Facts & Resources* webguneak, orri garbi batean zerrendatuz orain artean munduak ezagutu dituen petrolio isuri larrienak, Wikipediak bakoitzaren atalean plazaratutako kopuruen arabera.

Zerrenda horrek istripu zehatzetan galdutako petrolio kopuruak biltzen ditu, ez Nigeriako kasua bezalakoak, urte luzez isurketa txikiagoz sekulako kutsadura pilatu zaienekoak. Baina proportzioak ulertzeko zerrenda polita da. Hori bai, gero norberak ordenatu behar ditu litroak, tonak, galoi amerikarrak (3,78 litro) eta upelak (159 litro).

Orain arteko isurketa handiena Kuwaiten gertatu zen 1991an: Golkoko lehen gerra deituaren amaieran militar irakiarrek biltegietako kanilak ireki eta ia bi milioi tona isuriaz zuten. Mexikoko Golkokoan 1980ko istripuaren ondorioz ia milioi erdi tona galdu zen. Kopuru horiek dagoeneko gaindituak izanen ditu *Macondo* eremuan sutu zen *Deepwater Horizon*-en sarraskiak, jarioa azkar butxatzen ez badiote

Ondoko irudiak Niger ibarrean Kadir Van Lohuizen argazkilariak ateratako ugarietako batzuk dira. Van Lohuizenen sail osoa Bilbon ikusgai dago asteotan, ekainaren 14an hasita uztailaren 16a bitartean, Ekologistak Martxan elkarteak Ekoetxean prestatu duen erakusketan. Amnesty Internationalek babestutako kolekzioa da. Van Lohuizenek argazkietan bildu ditu munduko eremurik kutsatuenetako batean petrolioaren kalteen artean bizirauten ia mende erdi daramaten herritarren eguneroko lanak. Hemen arrantzaleek galdu dituzte uretako arrainak bezala haiek harrapatzeko beharrezko tresneria eta baita bizilekuak berak ere. Nekazarien soroetako lurra oro pozoituta daude, isuri likatsua batek hondatuta. Oihan asko desagertu da, zuhaitzak olio artean itota edo suteetan kiskalita. Basoetako fauna suntsitu da. Eta ororen buru deltako herritarren bizi itxaropena 40 urtetaraino laburtu da.

fitte milioi tonako izugarrikeriara iritsiko dena.

Tona horiek eta gehiago dira mende erdi honetan Nigeriako padura, oihan eta soroetan Shell eta beste multinazional batzuek isuri dituztenak. Baina nekez sartuko dira inongo zerrendatan. John Vidalek idatzi duenez "Ezin dira zehazki neurtu urtean Nigerreko deltan hedatutako petrolio kopuruak, arreta handia jartzen dutelako petrolio ekoizleek bezala gobernuak informaziorik jakin ez dadin".

Petrolio kutsadura txapeldun

Honela ekiten dio kronikari John Vidalek: "Marea beltzaren ertzera iritsi gara, Otuegwe herrixka inguruan, manioka soroen artean luzaz ibilita. Ikusi baino askoz lehenago usaindu dugu petrolio. Garajeko edo landare ustelen kiratsaren tankera batek kutsatzen du airea. Gero eta jasangaitzakoa da suanda. Laster ginen sartuta olio arin nigeriarrean, munduko onena bera. Berrogei urteotan Nigerren delta inbaditu duten ehundaka hodiak herdoilak janik daude eta horietako bat urte betez goiti egon da isuritzen. Basoak eta alorrak olio geruza distiratsu batek estali ditu. Edateko ura zeukaten putzuak kutsatu dituzte. 'Oro galdu dugu, sare, txabola, nasa...' aitortu du Promisek, gidari lanak

raren erdian. “Egoera gaur okerragoa da duela 30 urte baino”.

Kazetariak galdeturik, Shelleko arduradunek oso bestelako ikuspegi eskaintzen dute. Hauei sinestekotan, oso urriak dira azpiegituren hutsegiteengatik suertatzen diren kutsadurak, aldiz isuriaren %98 militante armatuen erasoek, bandalismoak eta herritarren lapurretek eragiten dituzte. Oleodukto bakar batean aurkitu izan omen dituzte lapurretarako zulatutako 300 iturri baino gehiago. Hori gutxi balitz, sarritan herrietako biztanleek ez omen diete konpainiaren teknikariei uzten bertara joan eta konpontzen.

Friends of the Earth International erakundeko ordezkari Nmimo Bassey-k korporazioak gezurretan ari direla salatu du, eta lortzen duela mundua Nigeriako hondamendiaz ez jabetzea. “Hemen multinazionalak arazoari ixkin egiten diote, jendearen bizimodua eta ingurumena hondatuz. Mexikoko Golkoko marea beltza da Nigeriako eta Afrikako beste leku batzuetako petrolio eremuetan egunero gertatzen denaren metafora”.

Urtean 300 marea beltz baino gehiago zenbatzen dituzte Nigerren deltan. Estatua eta konpainia handiek lortu dute eremuotako kutsadura izugarri handia normalizatzea joan dadin, eta edozein lege aurrerazale blokatu geratzen da.

John Vidalen iritzian, Niger ibaieren delta petrolio kutsaduraren munduko hiriburua da. Hemen herritarren erdiak galdu du edateko ur ona lortzeko modua eta bi belaunalditan erriberotako jendeen bizi itxaropena 40 urteraino hondoratu da. ▢

egiten dizkigun Otuegwoko buruzagiak. ‘Arrantzatik eta nekazaritzatik bizi ginen. Oihana galdu dugu. Shelli jakinarazi genion jarioa gertatu zen egunean bertan, baina hila-bete luzez konpainiak ez du deus mugitu”.

*The Guardian*eko kazetaria Nigerian zegoen egunetan hiru marea beltz gertatu ziren. Maiatzaren 1ean Akwa Ibom estatuan ExxonMobil konpainiaren hodi handi bat lehertu zen eta zazpigarren egunean kontrolatu zuten bitartean lau milioi litroz estali zituen inguru guztiak. Bertako agintariek 800 milioi euroko kalte ordainak eskatu dituzte, baina protestan joandako herritarrek ez dute kobratu guardiek emandako jipoiak besterik.

Egun gutxi beranduago, handik hurbil, matxino armatuek Shellen *Trans Niger* hodia kolpatu zuten, beste olio jario handi bat eraginez. Pare bat egun geroago bi olio orbain handi azaldu ziren bata Bayelsa estatuko Adibawa lakuan eta bestea Ogonilanden.

Ibeno herrixkako buruzagi Williams Mkpa-k adierazi dio kazetariari: “Konpainiek akabatu nahi gaituzte. Bi urtetan hamar marea beltz nozitu ditugu eta arrantzaleek ezin dituzte beren familiak mantendu”.

Ben Ikari izeneko idazle batek dio *Deepwater Horizon*ekin gertatzen ari dena ia eten gabe jazotzen dela Nigerren deltan. Legegileak futitzen dira arazoaz eta lekuko jendeek ahal bezala bizi behar dute kutsadu-

ZINKUNEGI
OPTIKA

Garantia.

Egunez egun zure konfiantza geureganatzen dugu, produktu berriak eta zerbitzu berriak etengabe bilatuz.

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com · www.zinkunegioptika.com

